

REPUBLIKA HRVATSKA
UPRAVNI SUD U RIJECI
Korzo 13

PRIMIJENO 10.3.2017.

Poslovni broj: 5 UsI-159/13-50

U IME REPUBLIKE HRVATSKE

PRESUDA

Upravni sud u Rijeci, po sucu Vedranu Juričiću, dipl. iur., uz sudjelovanje zapisničarke Monike Klokočki, u upravnom sporu tužitelja [redacted] iz Marčane, Marčana [redacted] kojega zastupaju opunomoćenici Nadan Perić, odvjetnik u Puli, Dobrilina 9 i [redacted]

[redacted] 7. Udruge „Zelena Istra“ iz Pule, Gajeva 3, koju zastupa predsjednica udruge Dušica Radojčić, protiv tuženika Ministarstva zaštite okoliša i prirode, Zagreb, Ulica Republike Austrije 14, kojega zastupa službena osoba Milica Bjelić, uz sudjelovanje zainteresirane osobe Kamen d.d., Pazin, Trg slobode 2, koje zastupaju Goran Barčić, zaposlenik tužitelja, te Zoran Vukić, odvjetnik u Odvjetničkom društvu Vukić, Jelušić, Šulina, Stanković, Jurcan & Jabuka, Rijeka, Nikole Tesle 9, radi procjene utjecaja zahvata na okoliš, dana 9. rujna 2016. godine,

presud i o j e

Poništava se rješenje Ministarstva zaštite okoliša i prirode, KLASA: UP/I-351-03/12-02/2, URBROJ: 517-06-2-1-2-12-19 od 30. studenoga 2012. godine i predmet se vraća tuženiku na ponovni postupak.

Obrazloženje

Rješenjem Ministarstva zaštite okoliša i prirode, KLASA: UP/I-351-03/12-02/2, URBROJ: 517-06-2-1-2-12-19 od 30. studenoga 2012. godine utvrđeno je da je namjeravani zahvat - eksploatacija arhitektonsko-građevnog kamena na dijelu eksploatacijskog polja „Marčana“, na području Općine Marčana, nositelja zahvata Kamen d.d. ovdje zainteresirane osobe, temeljem Studije utjecaja na okoliš koju je izradio SPP d.o.o. Varaždin – prihvatljiv za okoliš, uz primjenu mjera zaštite okoliša propisanih zakonom i predmetnim rješenjem.

[redacted] i Udruga Zelena Istra, ovdje tužitelji, pravodobno su ovome ovom Sudu podnijeli tužbu kojom osporavaju zakonitost navedenog rješenja. U tužbi, naknadnim podnescima i održanim ročištima, u bitnom iznose razloge zbog kojih smatraju da je pobijano rješenje rezultat pogrešno i nepotpuno utvrđenog činjeničnog stanja te pogrešne primjene materijalnog prava. Prije svega, tužitelji tvrde da planirani zahvat – eksploatacija arhitektonsko-građevnog kamena na dijelu eksploatacijskog polja „Marčana“ nije u skladu sa prostorno-planskom dokumentacijom budući da Prostornim planom Istarske županije (Službene novine Istarske županije 2/02, 1/05, 4/05, 14/05 – pročišćeni tekst, 10/08, 7/10; dalje: PPIŽ) omogućuje realizaciju samo jednog eksploatacijskog polja, a tuženik je, osim rješenja koji se pobija u ovom sporu, rješenjem od 29. studenog 2012. godine prihvatljivim za okoliš ocijenio i zahvat koji se odnosi na eksploatacijsko polje „Marčana I“. Glede navedenog tužitelji ukazuju da je

član Savjetodavnog stručnog povjerenstva Josip Zidarić, u postupku procjene utjecaja na okoliš upozorio tuženika na tu činjenicu već na prvoj sjednici povjerenstva te je dao izdvojeno mišljenje o prihvatljivosti zahvata u kojem je naveo da je namjeravani zahtjev u suprotnosti sa prostorno-planskom dokumentacijom. Osim toga, tužitelji tvrde da Studija utjecaja na okoliš (dalje: Studija) nije sačinjena u skladu s Uredbom o procjeni utjecaja zahvata na okoliš (NN br. 64/08, 67/09; dalje: Uredba), zatim, da je Studija potvrdila veliki utjecaj zahvata na krajobrazne vrijednosti okoliša ali da ga nije uskladila ni prilagodila s prihvatnim mogućnostima okoliša na području eksploatacije. Također, tvrde da Studija nije u dovoljnoj mjeri obradila kulturno-povijesnu baštinu, da ista nije usklađena sa strateškim programom ruralnog razvoja Istarske županije (2008-2013) kao ni sa strategijom ruralnog razvoja Republike Hrvatske (2008-2013). Pojašnjavajući navode o neusklađenosti Studije s prethodno citiranim strategijama, tužitelji ukazuju da je strateškim programom ruralnog razvoja Istarske županije određeno da su prioriteti razvoja, u kraju u kojem bi se nalazio predviđeni zahvat, turizam, industrija i obrtništvo te poljoprivreda i ribarstvo, dok da su strateškim programom ruralnog razvoja RH kao glavni ciljevi ruralnog razvoja označeni: povećanje konkurentnosti poljoprivrede i šumarstva, poboljšanje kvalitete života u ruralnim područjima te podupiranje diversifikacije ruralnog gospodarstva. Nadalje, tužitelji ističu kako je studija obradila samo jednu varijantu zahvata, a što da je u suprotnosti s odredbama Uredbe te dodaju kako je PPIŽ-om i Prostornim planom uređenja Općine Marčana (službene novine Općine Marčana 9/09; dalje: PPU Općine Marčana) preporučena metoda podzemne eksploatacije gdje god je to tehnički izvodivo i tržišno opravdano. Vezano za navode da Studija nije dovoljno obradila kulturno-povijesnu baštinu, tužitelji ukazuju da se prostorom zahvata protezao treći prsten obrane grada Pule nastao radi zaštite središnje ratne luke Austro-ugarske mornarice, da na predmetnoj lokaciji postoje sačuvani ostaci fortifikacijskih sustava te da je stoga trebala biti zatražena dodatna analiza od strane mjerodavnih institucija o vrijednosti i zaštiti navedenih kulturno-povijesnih dobara. Također, tužitelji smatraju da lokacija zahvata na eksploatacijskom polju Marčana nije u skladu s prihvatnim mogućnostima krajobrazna. Ističu da krajobraz ima sve važniju ulogu u životu modernog čovjeka te da stoga predstavlja vrijednost koju treba zaštititi, odnosno istom kvalitetno upravljati, a ne je podrediti interesima poduzetnika i kapitala. U vezi prethodnog, ukazuje na odredbe Zakona o zaštiti okoliša (NN br. 110/07; dalje: Zakon o zaštiti okoliša) te Zakona o potvrđivanju konvencije u europskim krajobrazima (NN br. 11/04). Tužbenim zahtjevom predlaže da se poništi osporavana odluka i predmet vrati tuženiku na ponovni postupak.

Tuženik u odgovoru na tužbu navodi da u cijelosti ustraje kod navoda iz obrazloženja osporavanog rješenja te ističe da je postupak procjene utjecaja na okoliš pravno proveden, da je činjenično stanje pravilno i potpuno utvrđeno te da je pravilno primijenjeno materijalno pravo. Osporava navode tužitelja da planirani zahvat nije u skladu s prostorno-planskom dokumentacijom te ukazuje na mišljenje Ministarstva zaštite okoliša i prirode od 3. studenog 2011. godine, KLASA: 350-02/11-02/74, URBROJ: 531-06-11-2 u kojem se navodi da je predmetni zahvat u skladu sa PPIŽ-om te PPU-om Općine Marčana. Smatra neosnovanim i navode tužitelja glede varijantnih rješenja zahvata te u vezi toga navodi da osim rješenja i Studije postoji niz varijantnih rješenja koji se odnose na razvitak kopa po površini i po visini te u tehnologiji eksploatacije. Dodatno, navodi kako varijantna rješenja u pogledu lokacije nisu bila moguća u predmetnom postupku a obzirom na određenost lokacije dokumentima prostornog uređenja te ostalih ograničenja rudarske struke. Nastavno na prethodno iznosi razloge zbog kojih varijanta s podzemnom eksploatacijom nije prihvaćena. Tuženik ističe da je Studija u poglavljima 3.11 i 4.1.3 detaljno obradila kulturno-povijesnu baštinu te osim toga propisala, u poglavlju 5.1.7 odgovarajuće mjere zaštite te način postupanja u slučaju nailaska na ostatke kulturno-povijesne baštine. U odnosu na navode tužitelja da je Studija utvrdila veliki utjecaj zahvata na krajobraz ali ga nije uskladila i prilagodila isti (Zahvat) s prihvatnim mogućnostima zaštite okoliša, tuženik navodi da propisane mjere zaštite predviđaju izradu

projekta krajobraznog uređenja te obvezu provedbe tehničke sanacije i biološke rekultivacije kao i obvezu održavanja prirodne vegetacije na rubovima eksploatacijskog polja. Također, ističe da se planirani zahvat u cijelosti uklapa u prioritete ruralnog razvoja Istarske županije i Republike Hrvatske te da je cost-benefit analiza određena primjenom odgovarajuće tehnologije – analizom novčano mjerljivih i nemjerljivih koristi i troškova od zahvata prikazan je realan iznos. Predlaže odbijanje tužbenog zahvata.

Zainteresirana osoba u odgovoru na tužbu te kasnije tijekom spora (podnesci i ročišta) u bitnom se pridružuje navodima tuženika. Smatra da je postupak izrade i ocjene Studije proveden na uzoran način, temeljito i stručno. Dalje navodi kako je parametar određen čl. 88. PPIŽ (jedno eksploatacijsko polje) parametar kojeg prema dokumentima prostorno-planskog uređenja nije potrebno uređivati, štoviše taj parametar da je suvišan budući da jedno veliko ili dva manja polja ne čine nikakvu razliku sa stanovišta prostorno-planskog planiranja. Napominje da PPUOM ne sadrži nikakvo ograničenje po pitanju broja eksploatacijskog polja te dodaje da je Zavod za prostorno uređenje Istarske županije iznio mišljenje o njegovoj usklađenosti sa Županijskim prostornim planom. Smatra kako činjenica da u Studiji nisu evidentirana sva realna rješenja ne predstavlja nedostatak zbog kojeg bi osporavano rješenje bilo nezakonito budući da taj nedostatak, u konačnici nije utjecao na rješavanje konkretne upravne stvari. Iznosi razloge zbog kojih je odabrana varijanta površinske eksploatacije te dodaje kako metoda podzemne eksploatacije nije definitivno odbačena kao mogućnost ali da je za njeno ozbiljno razmatranje potrebno ispunjenje određenih uvjeta. Pojašnjava kako su za metodu podzemne eksploatacije pripremne radnje daleko veće i kompliciranije jer je potrebno utvrditi određene parametre po uputama i normama ISRM (International Society for Rock Mechanics) a što da iziskuje veće troškove i probni podzemni rad. Smatra neosnovanim tvrdnju tužitelja da Studija nije u skladu sa strategijama razvoja Istarske županije i RH te glede toga ističe da strateški planovi ne predstavljaju izvor prava iz kojeg bi proizlazila prava i obveze za građane i poduzetnike već da se radi o smjernicama koje se koriste pri izradi prostornih i drugih planova te planiranja razvoja. Također, osporava navode tužitelja vezano za negativni utjecaj zahvata na krajobraz i kulturnu baštinu te navodi kako nije sporno da će predmetni zahvat imati veliki utjecaj na krajobraz no dodaje da se radi o prihvatljivom utjecaju koji da neće imati nikakav negativni utjecaj na kulturno-povijesnu baštinu. Prethodno da jasno proizlazi iz činjenice da konzervatori nisu intervenirali davanjem negativne ocjene prilikom izrade prostorno-planske dokumentacije. Osim toga zainteresirana osoba tvrdi da je cost-benefit analiza izrađena na način da pruža dovoljno elemenata za njenu objektivnu procjenu te napominje da ne postoji propisana metodologija koja bi se morala strogo formalistički slijediti prilikom izrade takve analize. Smatra da je otpor tužitelja prema zahvatu uzrokovan nedovoljnom poznavanju predmetne djelatnosti te negativnim primjerima nezakonitosti i devastacije prostora te ukazuje na pozitivne učinke koje će zahvat imati na zapošljavanje, gospodarstvo i lokalnu zajednicu. Osporava aktivnu legitimaciju udruge Zelena Istra. Predlaže odbijanje tužbenog zahtjeva.

U sporu je održana rasprava te je strankama, u skladu s odredbom čl. 6. Zakona o upravnim sporovima (NN br. 20/10, 143/12, 152/14, 94/16; dalje: ZUS), dana mogućnost da se izjasne o zahtjevima i navodima druge strane te o svim činjenicama i pravnim pitanjima koja su predmet ovog upravnog spora. Održana su tri ročišta i to dana 11. veljače 2014. godine te 23. lipnja i 1. rujna 2016. godine, na kojem su stranke ovog upravnog spora dodatno pojasnile navode iznijete u tužbi, odgovorima na tužbu te naknadnim podnescima.

Prije svega, a vezano za prigovore zainteresirane osobe kojima osporava aktivnu legitimaciju Udruge Zelena Istra, valja navesti da je odredbom članka 144. Zakona o zaštiti okoliša propisano da pravni interes u postupcima uređenim tim Zakonom u kojima je predviđeno sudjelovanje zainteresirane javnosti ima udruga civilnog društva koja je registrirana

sukladno posebnim propisima o udrugama te ako joj je statutom kao cilj određena zaštita i unaprjeđenje okoliša, uključujući i zaštitu ljudskog zdravlja i zaštitu ili racionalno korištenje prirodnih dobara, te ako je registrirana najmanje dvije godine prije nego je započeo postupak tijela javne vlasti o zahtjevu povodom kojega iskazuje svoj pravni interes, te ako dokaže da je u tom razdoblju aktivno sudjelovala u aktivnostima vezanim za zaštitu okoliša na području grada ili općine gdje ima registrirano sjedište sukladno svojem statutu. Nadalje, prema odredbi članka 145. stavka 1. Zakona o zaštiti okoliša osobe iz citiranog članka 144. imaju pravo osporavati odgovarajući upravni akt tijela javne vlasti pred nadležnim upravnim sudom, ako su u svojstvu zainteresirane javnosti sudjelovale u postupcima donošenja akta. Također, u predmetu C-263/08 od 15. listopada 2008. godine Europski sud je primjenjujući odredbu članka 6. Direktive Europskog vijeća o procjeni učinaka određenih javnih i privatnih projekata na okoliš (Council Directive 85/337/EEC, Directive 2003/35/EC of the European Parliament and of the Council, dalje: Direktiva 85/337) u svezi sudjelovanja javnosti zauzeo stav da sudjelovanje u postupku donošenja odluke o okolišu nije preduvjet za priznanje prava zainteresirane javnosti na sudjelovanje u postupku preispitivanja te odluke. Sukladno prethodnom, a temeljem odredbe članka 6. Direktive 85/337, Sud je udruzi Zelena Istra priznao aktivnu legitimaciju za podnošenje tužbe.

Sud je izveo dokaze uvidom u dokumentaciju koja se nalazi u spisu predmeta ovoga spora i spisu predmeta upravnog postupka koji je ovom sporu prethodio te saslušanjem navedenih svjedoka.

Sud je odbio prijedlog zainteresirane osobe da se provede dokaz saslušanjem svjedoka prof. dr. sc. Siniše Đunde, dok je u tijeku spora Sud odustao od izvođenja dokaza saslušanjem svjedoka Vesne Montan, dipl. ing. arh., Josipa Zidarića te mr. sc. Jakova Pranjića, ocijenivši navedene dokaze suvišnim za rješavanje ovoga spora kraj ostalih činjenica koje su u sporu utvrđene uvidom u dokumentaciju koja prileži spisu predmeta upravnoga postupka i ovoga upravnog spora.

Na temelju razmatranja svih činjeničnih i pravnih pitanja, Sud je utvrdio da je tužbeni zahtjev osnovan.

Odredbom članka 69. stavka 1. Zakona o zaštiti okoliša propisano je da procjena utjecaja zahvata na okoliš čini procjenu značajnih utjecaja na okoliš zahvata određenih tim Zakonom i Uredbom o procjeni utjecaja zahvata na okoliš.

Prema članku 79. stavku 1. Zakona o zaštiti okoliša rješenjem o prihvatljivosti zahvata za okoliš se utvrđuje da je namjeravani zahvat prihvatljiv za okoliš uz primjenu mjera zaštite okoliša i da sadrži potrebne mjere zaštite okoliša koje proizlaze iz zakona, drugih propisa, standarda i mjera koje doprinose smanjivanju onečišćavanja okoliša, a po potrebi može se utvrditi i program praćenja stanja okoliša.

U prvom redu, Sud je stajališta da bez obzira što prostorno-planska dokumentacija predviđa izgradnju samo jednog kamenoloma, to ne sprječava da se usporedno vode postupci procjene utjecaja na okoliš za dva kamenoloma, jer kao što pravilno navodi tuženik, to ne znači da će se realizirati oba zahvata, već će se ovisno o daljnjem razvoju projekata, u postupku izdavanja lokacijske dozvole odobriti samo jedan zahvat, kao što je i predviđeno prostorno-planskom dokumentacijom, stoga je Sud tužbene navode u tom dijelu našao neosnovanim.

Isto tako, Sud je neosnovanim našao tužbene navode u svezi usklađenosti zahvata sa Strateškim programom ruralnog razvoja Istarske županije i Strateškim programom ruralnog razvoja Republike Hrvatske, nepravilno utvrđenim utjecajem zahvata na krajobrazne

vrijednosti okoliša i na kulturno – povijesnu baštinu te neodgovarajuću obradu cost – benefit analize, jer iz dokumentacije koju su na okolnosti priložili tužitelji ne proizlazi da bi studija utjecaja na okoliš u tom dijelu bila nepotpuno i nedovoljno stručno obrađena. Sud dijeli stav tuženika da se procjena utjecaja na okoliš provodi upravo za zahvate za koje se pretpostavlja da bi mogli imati značajan utjecaj te da se u postupku propisuju odgovarajuće mjere zaštite okoliša i program praćenja stanja okoliša, a u dijelu koji se odnosi na utjecaj na krajobrazne vrijednosti, utjecaj na kulturno-povijesnu baštinu i strateške programe razvoje, Sud nalazi da je studija valjano obrazložila da je zahvat uz propisane mjere zaštite prihvatljiv za okoliš.

Međutim, Sud je tužbeni zahtjev našao osnovanim iz razloga kako slijedi.

Prema članku 77. stavku 2. Zakona o zaštiti okoliša u postupku procjene utjecaja zahvata na okoliš, potrebno je obraditi moguće varijante za okoliš i mjere zaštite okoliša.

Prema prilogu IV. točki 2. u svezi s člankom 7. Uredbe obvezni sadržaj studije o utjecaju zahvata na okoliš je obrada varijantnih rješenja zahvata, na način da ona sadrži sažeti opis razmatranih varijantnih rješenja zahvata s obzirom na njihove utjecaje na okoliš, te obrazloženje razloga odabira određene varijante zahvata.

Nadalje, prema čl. 31. st. 1. PPU Općine Marčana u Općini Marčana planiraju se slijedeće površine za iskorištavanje mineralnih sirovina: područja za eksploataciju arhitektonsko-građevinskog kamena južno od naselja Prodol, te područje za eksploataciju arhitektonsko-građevinskog i tehničkog kamena jugoistočno od naselja Marčana, dok je u st. 5. propisano da se ne smiju ugrožavati krajobrazne vrijednosti na taj način da se eksploatacija vrši potpunim uklanjanjem istaknutih morfoloških elemenata (humaka, brdskih kosa itd.) te da se preporučuje metoda podzemne eksploatacije gdje god je to tehnički izvodivo i tržišno opravdano.

Uvidom u Studiju sud je utvrdio da su varijantna rješenja sadržana u istoimenom poglavlju 2. Studije, na nešto više od jedne stranice teksta, međutim Studija u tom dijelu varijante rješenja nije opisala, već se navodi da je postupkom eliminacije određenih varijanti u postupku projektiranja eksploatacijsko polje svedeno na jednu konačnu varijantu, uz zaključnu napomenu da varijante zahvata kao takve nisu urađene iz razloga prostornog ograničenja (granice potvrđenih rezervi i postizanje završnih kosina površinskog kopa) ali i zbog primjene planirane tehnologije eksploatacije (korištenje rudarskih strojeva u tehnološkom postupku eksploatacije piljenjem blokova iz primarne stijenske mase).

Uvidom u spis predmeta upravnog postupka Sud je utvrdio da je član savjetodavnog stručnog povjerenstva prof. dr. sc. Siniša Dunda dipl. ing. rud. u pisanom mišljenju od 13. veljače 2012. godine naveo da za konkretan zahvat postoji niz varijantnih rješenja koja se odnose na razvitak kopa po površini i po visini te u tehnologiji eksploatacije, a koja su razmatrana za potrebe izrade idejnog projekta, pa je stoga mišljenja da ih u Studiji ne treba razmatrati, a iste navode u odgovoru na tužbu iznosi i tuženik.

Uvidom u mišljenje Gordane Stojić od 24. ožujka 2011. godine utvrđeno je da se u istom navodi da tekst Studije ne obrađuje varijantna rješenja te da tekst poglavlja 2. Studije ne odgovara naslovu poglavlja. Također, navodi se da je, ukoliko je bilo varijanti u Studiji bilo potrebno navesti koje su se varijante razmatrale i na temelju čega je predložena varijanta, odnosno način eksploatacije, odabrana kao najpovoljnija.

Iz prethodno navedenih utvrđenja jasno proizlazi da za predmetni zahvat nisu razrađena sva varijantna rješenja, a što je u suprotnosti s ranije citiranim odredbama Zakona o zaštiti

okoliša i Uredbe kojima je izričito propisana obveza da se u postupku procjene utjecaja zahvata na okoliš moraju obraditi sve moguće varijante za okoliš i mjere zaštite okoliša te obveza da takve mjere moraju biti sadržane/opisane u studiji utjecaja na okoliš. U predmetnoj Studiji morale su biti razrađene i druge varijante zahvata kako bi se moglo utvrditi koja je metoda eksploatacije najvoljnija za okoliš te da li je takva metoda tehnički izvediva i tržišno opravdana – a osobito stoga što PPU Općine Marčana za predmetno eksploatacijsko prvenstvo predviđa metodu podzemne eksploatacije (uz uvjet da je to tehnički izvodivo i tržišno opravdano).

Slijedom iznijetog, Sud utvrđuje da predmetna Studija nije izrađena u skladu sa Zakonom i Uredbom te je stoga, na temelju odredbe čl. 58. st. 1. ZUS-a, valjalo poništiti osporavano rješenje i predmet vrati tuženiku na ponovno odlučivanje. U ponovnom postupku tuženik će naložiti izrađivaču studije da varijantna rješenja obradi kako je propisano Uredbom.

Budući da tužba nije odbačena, niti je tužbeni zahtjev odbijen, sukladno članku 5. stavku 1. Zakona o sudskim pristojbama (NN br. 74/95, 57/96, 137/02, 26/03, 125/11, 112/12, 157/13, 110/15) tužitelji nisu u obvezi plaćanja sudske pristojbe.

U Rijeci, dana 9. rujna 2016. godine

Sudac
Vedran Juričić, dipl. iur., v. r.

UPUTA O PRAVNOM LIJEKU:

Protiv ove presude žalba nije dopuštena (čl. 66.a ZUS-a).

DNA:

1. Nadanu Periću, odvjetniku u Puli, Dobrilina 9
- 2.
- 3.
- 4.
- 5.
- 6.
7. Udruge „Zelena Istra“ iz Pule, Gajeva 3
8. tuženiku Ministarstvu zaštite okoliša i prirode, Zagreb, Ulica Republike Austrije 14, uz spis predmeta upravnog postupka
9. zainteresiranoj osobi Kamen d.d., Pazin, Trg slobode 2

Za točnost otpravka
ovlaštena službenica: